

Drugi pripremni sastanak Foruma za zaštitu životne sredine i klime u Srbiji

(Beograd, 14. april 2015)

Transpozicija propisa Evropske unije Poglavlje 27- Zaštita životne sredine i klimatske promene

Mr Gordana Petković
Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

POGLAVLJE 27

ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE PROMENE

- **Značaj Pregovaračkog poglavlja 27** - Životna sredina i klimatske promene:
 - jedno od najkompleksnijih,
 - ekonomski najzahtevnijih i
 - faktički najtežih u procesu pregovora.
 - **Nacionalna strategija aproksimacije u oblasti životne sredine (2011)**
- Novi **Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU** (NPAA) za period 2014-2018 je usvojen u julu 2014. godine
- **Eksplanatorni skrining** za Pregovaračko poglavlje 27 (PG 27) – Životna sredina i klimatske promene (15-19. septembra)
- **Bilateralni skrining** (17-21. novembra).

STATUS USAGLAŠENOSTI PREMA SEKTORIMA

- Visok stepen transpozicije i značajan napredak u implementaciji u sektoru:
- horizontalnog zakonodavstva,
- hemikalija,
- vazduha i
- Otpada
- Progres Monitoring 2014
- 16 zakona i oko 300 podzakonskih propisa.

Transpozicija propisa EU u oblasti horizontalnog zakonodavstva

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
EIA Direktiva 2011/92/EC	95%	2018
SEA Direktiva 2001/42/EC	94%	2016-2018
Direktiva o dostupnosti informacija o životnoj sredini 2003/4/EC	89%	2016
Direktiva o učešću javnosti 2003/35/EC	100%	Transponovana 2004 2016-2018 PLAC projekat analiza 2014
Direktiva o odgovornosti za štetu 2004/35/EC	41%	2017
Direktiva o krivičnoj odgovornosti 2008/99/EC	69%	2015
INSPIRE Direktiva 2007/2/EC	36%	2015

SEKTOR HORIZONTALNOG ZAKONODAVSTVA

- **Ključni zakoni:** Zakon o EIA, Zakon o SEA, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o IPPC, Krivični Zakonik, Zakon o zaštiti prirode i dr.
- U 2014. godini pripremljene su izmene i dopune **Krivičnog zakonika**
- Izrađen prvi **Nacrt zakona koji se transponuje INSPIRE direktivu**
- Započeta je i priprema **Nacrta zakona o odgovornosti za štetu pričinjenu životnoj sredini.**
- Intenzivirana je dostupnost informacija o životnoj sredini, učešće javnosti u donošenju odluka, primena Arhuske konvencije u građanskim i krivičnim stvarima, preduzete su aktivnosti na unapređenju informacionog sistema u oblasti životne sredine.

Transpozicija propisa EU u oblasti zaštite vazduha

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
VOC Direktiva 94/63/EC izmenjena Uredbom 1882/2003 i (EC) 1137/2008 Direktiva 2009/126 VOC II	100%	2012
NEC Direktiva 2001/81/EC izmenjena Direktivom 2006/105/EC	77%	2018
Direktive o kvalitetu vazduha 2004/107/EC 2008/50/EC	100% 99%	Pojedine odredbe primenjuju se danom pristupanja EU
Direktiva 1999/32/EC o sadržaju sumpora u pojedinim tečnim gorivima	5%	2016-2018

SEKTOR ZAŠTITE VAZDUHA

- Visok stepen transpozicije u Zakonu o zaštiti vazduha i podzakonskim aktima
- Usvajanje **Akcionog plana kvaliteta vazduha za aglomeraciju „Beograd“** očekuje se u 2015. godini.
- U 2014. godini započeta je izrada **Akcionog plana kvaliteta vazduha za aglomeraciju „Pančevo“** i usvajanje se očekuje 2015. godine.
- Takođe, septembra 2014. godine započeta je izrada **Akcionog plana kvaliteta vazduha za aglomeraciju „Smederevo“** za čiju izradu su obezbeđena finansijska sredstva.
- **Akcioni plan kvaliteta vazduha za aglomeraciju „Novi Sad“** je urađen, ali nije usvojen jer Novi Sad spada u I kategoriju po kvalitetu vazduha u 2012. i 2013. godini.

STATUS USAGLAŠENOSTI PREMA SEKTORIMA

Sektor upravljanja otpadom

- Uglavnom su transponovani zahtevi iz propisa EU u Zakon o upravljanju otpadom i podzakonske akte.
- U **inicijalnoj fazi** transpozicije su Direktiva o otpadnom mulju, Direktiva o rudarskom otpadu, ROHs i WEEE.

Transpozicija propisa EU u oblasti upravljanja otpadom

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
Okvirna direktiva o otpadu 2008/98/EC	78%	2016-2018
Direktiva saveta 99/31/EC o deponijama otpada	98%	2016-2018
Direktiva o baterijama i akumulatorima 2006/66/EC	73%	2018
PCB и PCT Direktiva 96/59/EC	74%	2016-2018
ROHs Direktiva 2011/65/EC	6%	2018
WEEE Direktiva 2012/19/EC	24%	2018
Direktiva o otpadnim vozilima 2000/53/EC	98%	2018
Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu 94/62/EC	100%	2010
Uredba o pošiljkama otpada 2013/2006/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o POPs materijama 850/2004	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Direktiva o otpadnom mulju 86/278/EEC	15%	2018
Direktiva o rudarskom otpadu 2006/21/EC	5%	2018

SEKTOR UPRAVLJANJA OTPADOM

- U 2014. godini započeta je **revizija Strategije upravljanja otpadom**,
- U **toku je revizija** Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom,
- U proceduri razmatranja su **nacrti planova upravljanja medicinskim otpadom, otpadnim azbestom i otpadnim uljima**.
- **U pripremi** su odluke o utvrđivanju plana upravljanja istrošenim baterijama i akumulatorima i električnom i elektronskom otpadnom opremom.
- Implementacija propisa je ojačana kroz sistem izdavanja dozvola i inspekcijski nadzor.

Transpozicija propisa EU u oblasti upravljanja hemikalijama

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
Direktiva o klasifikovanju, pakovanju i obeležavanju 67/548/EEC zamenjena Uredbom 1272/2008	94%	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Dirktiva o klasifikovanju, pakovanju i obeležavanju opasnih preparata 1999/45 zamenjena Uredbom 1272/2008	98%	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Direktiva o stavljanju biocidnih proizvoda na tržište 98/8/EC zamenjena Uredbom 528/2012	86%	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Direktiva 2010/663 o zaštiti životinja koje se koriste u naučne svrhe Direktiva o azbestu 1987/217/EEC	58% 82%	2015-2018 2018, PLAC projekat analiza 2014
REACH Uredba 1907/2006/EC		Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o izvozu i uvozu hemikalija 689/2008/EC Uredba o živi 1102/2008/EC		Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
PIC Uredba 649/2012/EC		Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o detergentima 648/2004/EC		Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
POPs Uredba 850/2004/EC		Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU

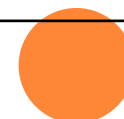
SEKTOR UPRAVLJANJA HEMIKA LIJAMA

- Donet Zakon o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama (10. mart 2015)
- Donet Zakon o izmenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima (10. mart 2015)

Transpozicija propisa EU u oblasti zaštite voda

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
Okvirna direktiva o vodama 2000/60/EC	76%	2018 PLAC projekat nova analiza 2014
Direktiva o komunalnim otpadnim vodama 91/271/EEC	39%	2015-2018
Direktiva o proceni i upravljanju rizikom od poplava 2007/60/EC	71%	2015-2018
Nitratna Direktiva 91/ 676/EC	14%	2015-2018
Direktiva o kvalitetu vode za piće 98/83/EC	59 %	2015
Direktiva o kvalitetu vode za kupanje 2006/7/EC	19%	2015 PLAC projekat nova analiza 2014
Direktiva o zaštiti podzemnih voda od zagađivanja 2006/118/EC	30%	2018 PLAC projekat nova analiza 2014
Direktiva o standardima kvaliteta u oblasti vodne politike 2008/105/EC	10%	2018 PLAC projekat nova analiza 2014
Direktiva o tehničkim specifikacijama za hemijske analize i monitoring statusa voda 2009/90/EC	28%	2018

SEKTOR VODA

- Sektor voda je i dalje **najizazovniji za harmonizaciju.**
- Glavni pomaci su načinjeni kada je u pitanju izrada **Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o vodama** (u finalnoj fazi) i **podzakonskih akata** koji uređuju granične vrednosti emisije u vode.
- **Transpozicija pravnih tekovina EU:**
 - Okvirne direktive o vodama,
 - Direktive o standardima kvaliteta životne sredine u okviru vodne politike,
 - Direktive o zaštiti podzemnih voda i
 - glavnih odredaba Nitratne Direktive.
- U 2014. godini usvojen je **Godišnji program monitoringa statusa voda i nova Uredba o graničnim vrednostima prioriternih i prioriternih opasnih supstanci koje zagađuju površinske vode.**

Transpozicija propisa EU u oblasti zaštite prirode

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
Direktiva o staništima 92/43/EC	97,5%	Pojedine odredbe danom pristupanja EU
Direktiva o zoo vrtovima 1999/22/EC	90%	2016
Direktiva o pticama 2009/147/EC	100%	2011
Uredba 511/2014/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba EUTR 995/2010/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba FLEGT 2173/2005/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o trgovini divljim vrstama 338/97/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba ABS 511/2014/EC		
Uredba o zamkama 3254/92/EC		

SEKTOR ZAŠTITE PRIRODE

- Postignut je **značajan nivo transpozicije**.
- U određenim oblastima koje se tiču **zooloških vrtova i trgovine divljim vrstama** u toku je revizija Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode.
- EU propisi koji se odnose na **mladunce foka i zamke za noge** transponovani su delimično u nacionalno zakonodavstvo.
- U 2015. godini je planirano **pristupanje Nagoya protokolu** o pristupu genetičkim resursima i ravnopravnoj podeli koristi od korišćenja genetičkih resursa.
- Preduzete su mere na **očuvanju staništa u vidu zaštite divljih ptica** na nacionalnom nivou.
- U okviru **IPA 2012 – Jačanje kapaciteta za implementaciju standarda EU u oblasti zaštite prirode – Uspostavljanje NATURA 2000 (2015-2016)** planira se jačanje kapaciteta za implementaciju Direktive o staništima i Direktive o pticama i uspostavljanje mreže NATURA 2000.

Transpozicija propisa EU u oblasti industrijskog zagađivanja

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
VOC Direktiva 2004/42/EC	100%	2011 Pojedine odredbe danom pristupanja EU
Direktiva o industrijskim emisijama 2010/75/EC	62%	2016-2018
Seveso III Direktiva 2012/8/EC	11%	2018
Uredba EMAS 1221/2009/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o eko-označavanju 66/2010/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU
Uredba o živi 1102/2008/EC	-	Uredba se neposredno primenjuje danom pristupanja EU

SEKTOR INDUSTRIJSKOG ZAGAĐENJA

- Neophodno je **dodatno usklađivanje** iako je značajan nivo transpozicije postignut u okviru oblasti prevencije i kontrole industrijskog zagađenja jer je pravni okvir koji pokriva teme na koje se **odnosi Direktiva o industrijskim emisijama** (IED) zasnovan na transpoziciji ranijih direktiva: IPPC, LCP, WI, VOC i TiO₂.
- Donet Zakon o izmenama i dopunama Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine (10. mart 2015)
- **Seveso II Direktiva** je parcijalno transponovana. Analiza nivoa transpozicije je sprovedena u avgustu 2013. godine.
- 2012. godine usvojena je Seveso III Direktiva, pa je doneta odluka da se transponuje Seveso III Direktiva uz uvažavanje identifikovanih nedostataka.
- **Plan transpozicije** je pripremljen, na osnovu analize pravnih nedostataka u okviru IPA 2011 projekta uzimajući u obzir odredbe Seveso III Direktive za koje se očekuje da mogu prouzrokovati posebne poteškoće.
- Srbija je potpisala **Minamata konvenciju o živi** 9. oktobra 2014. Izmene Pravilnika o uvozu i izvozu određenih opasnih hemikalija ("Službeni glasnik R Srbije" br. 89/10, 15/13 i 114/14) se očekuju 2015. godine.

Transpozicija propisa EU u oblasti zaštite od buke

Propis EU	Procenat usaglašenosti	Datum pune transpozicije
Direktiva o buci 2002/49/EC	74%	2016- 2018

SEKTOR BUKE

- Pravna osnova za transpoziciju nekih delova Direktive 2002/49/EZ je u okviru **Zakona o zaštite od buke u životnoj sredini.**
- Većina preostalih odredaba će biti transponovana **izmenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke** u životnoj sredini **najkasnije do 2016. godine**
- **Potpuna transpozicija** će biti dostignuta najkasnije 2018. godine pošto će pojedini delovi Direktive biti transponovani kroz podzakonske akte

STATUS USAGLAŠENOSTI PREMA SEKTORIMA

- Sektor civilne zaštite
- Nacionalna strategija za zaštitu i spasavanje u vanrednim situacijama.
- Vlada Republike Srbije je prepoznala potrebu da se **poboljša sistem prevencije, zaštite i odgovora u slučaju katastrofe ili vanredne situacije**, kroz uspostavljanje integrisanog sistema zaštite i spasavanja.
- Vanredno stanje koje je proglašeno zbog poplava u maju 2014. godine, pokazalo je da je potrebno uneti određene **izmene u Zakon o vanrednim situacijama** kako bi se obezbedio viši nivo funkcionisanja našeg sistema zaštite i spasavanja.
- U tom smislu, očekuju se mišljenja i sugestije u vezi amandmana na navedeni zakon od relevantnih tela EU, UN i OEBS-a.

STATUS USAGLAŠENOSTI PREMA SEKTORIMA

- Sektor klimatskih promena
- Nacionalna legislativa koja uređuje **supstance koje oštećuju ozonski omotač i F-gasove**, je **visoko usaglašena** sa EU propisima.
- Usklađenost sa EU propisima **inicijalnoj fazi**
 - Direktiva 2003/87/EC o trgovini emisijama – 0%,
 - Direktiva 1999/94 o informacijama o CO2 emisijama – 0%
 - Direktiva 98/70/EC o kvalitetu goriva-18%
 - Direktiva 2009/31 o gološkom skladištenju CO2 -17%).

STATUS USAGLAŠENOSTI PREMA SEKTORIMA

- Izrada Zakona o GHG emisijama i podzakonskih akata i usvajanj do kraja 2015. godine
- Izrada **Strategije za klimatske promene** sa akcionim planom treba da otpočne u septembru 2015. godine.
- Vlada Srbije ulaže maksimalne napore u pogledu **izrade i dostavljanja nacionalno odgovarajućih emisija gasova sa efektom staklene** bašte (INDCs) Sekretarijatu Okvirne konvencije UN o promeni klime značajno pre COP 21 koji će se održati u decembru 2015. godine u Parizu.
- U 2014. godini osnovan je **Nacionalni komitet za klimatske promene** u cilju što efikasnije koordinacije aktivnosti i usmeravanja politike klimatskih promena na nacionalnom nivou.

STATUS USAGLASENOSTI PREMA SEKTORIMA

**Krajnji rok za transpoziciju svih pravnih
tekovina EU je 2018. godina.**

PRIORITETI I IMPLEMENTACIJA

- **Reforma finansiranja zaštite životne sredine**
- Republika Srbija pristupila je **reformi finansiranja oblasti životne sredine** (2014/2015).
- Analiza i predlaganje efikasnog i optimalnog **modela** finansiranja zaštite životne sredine.
- **Uspostavljanje Zelenog fonda Republike Srbije**, sa stabilnim izvorima finansiranja ili resursima koji će se koristiti u svrhu zaštite životne sredine, u skladu sa Nacionalnom strategijom aproksimacije u oblasti životne sredine.
- U skladu sa zaključcima sa bilateralnog skrininga aktivnosti u vezi sa uspostavljanjem Zelenog fonda intenzivirane su na visokom nivou donošenja odluka.

PRIORITETI I IMPLEMENTACIJA

- Izrada **post skrining dokumenta**.
- Prikaz stanja i planova u pogledu budućih implementacionih aktivnosti, kao i
- Preliminarne procene rokova vremenskog okvira i finansijskih troškova u cilju postizanja potpune usaglašenosti sa EU propisima u oblasti životne sredine.
- Nakon završetka, dokument će biti upućen Vladi R. Srbije radi usvajanja.

PRIORITETI I IMPLEMENTACIJA

- IPA 2011 „Sprovođenje zakona u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, sprečavanje hemijskih udesa i uspostavljanje EMAS sistema u Srbiji“ - započeta je izrada Detaljnog plana implementacije (DSIP) za Direktivu o industrijskim emisijama sa rokom završetka 2015.
- IPA 2013 - planirana je izrada DSIP (2015-2017)u oblasti upravljanja otpadom za direktive koje zahtevaju značajna ulaganja, i to: Okvirnu direktivu o otpadu, Direktivu o električnom i elektronskom otpadu, Direktivu o ambalaži i ambalažnom otpadu, Direktivu o baterijama i akumulatorima, Okvirnu direktivu o vodama, Direktivu o komunalnim otpadnim vodama, Direktivu o vodi za piće i Nitratnoj direktivi.
- Uz podršku SIDE u toku je izrada DSIP za Direktivu o odlaganju otpada.
- U okviru IPA 2014 planira se izrada DSIP za VOC direktive i Okvirnu direktivu o vazduhu (2016-2017).
- Uz podršku UNDP započeta je izrada DSIP za Direktivu o staništima i Direktivu o pticama.

PRIORITETI I IMPLEMENTACIJA

- **DSIP dokumenti** posebno uključuju:
 - identifikaciju relevantnih infrastrukturnih potreba (uključujući opremu),
 - infrastrukturnih troškova i opcija za finansiranje,
 - implementacione rokove za razvoj infrastrukture,
 - strukturiranje pripreme projekata i procesa implementacije.
 -
- **Finalni rokovi potpune usaglašenosti** sa pravnim tekovinama EU biće poznati kada se urade planovi za direktive koje zahtevaju značajna investiciona ulaganja.
-
- **U planu je realizacija sledećih prioritetnih aktivnosti:**
- revizija strateških dokumenata, planova i programa,
- usvajanje ne malog broja pravnih akata
- jačanje interne strukture PG 27 u svrhu priprema pregovaračkog procesa i koordinacije što će doprineti boljoj usaglašenosti sa EU aquis-om.
-

HVALA

